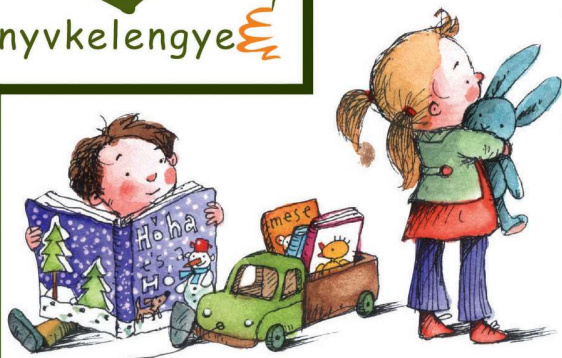




KÖNYVKELENGYE

Könyvkalauz kicsiknek és nagyoknak

ÖTLETEK AZ OLVASÁS MEGSZERETTETÉSÉHEZ



KÖNYVKELENGYE

Könyvkalauz kicsiknek és nagyoknak

ÖTLETEK AZ OLVASÁS MEGSZERETTETÉSÉHEZ



A kiadvány



a Bod Péter Megyei Könyvtár



és a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár
együttműködésének eredményeként jött létre.



Írta: Hollanda Andrea és Nagy Zsófia

Illusztrálta: Kyrú

Lektorálta: Magyar Judit

A kiadvány a Bod Péter Megyei Könyvtár és
Sepsiszentgyörgy Polgármesteri Hivatala
Könyvkelengye című közös programjához készült.

www.kmkt.ro

www.sepsi.ro



Néhány évvel ezelőtt Sepsiszentgyörgyön, a Bod Péter Megyei Könyvtárban járva találkoztunk a Könyvkelengye című kiadvánnyal, amelyet az ott dolgozó könyvtárosok készítettek a kisgyerekes családok számára. Azt gondoltuk, ez a füzet igen hatékonyan segítheti a családokat a gyermeknevelésben. Sokféle könyv jelenik meg e témában, de ez kifejezetten a beszédfejlődésre, a későbbi írás-olvasási készség fejlesztésére koncentrálnak, megmutatva azt, hogy miben segíthetnek a könyvek és a könyvtárak. Azt gondoltuk, szívesebben veszi kézbe a kiadványt az olvasó, ha a szöveghez illeszkedő illusztrációt is tartalmaz. Ezt készítette el a Szentendrén működő Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár.

A füzetben megtalálhatók az újszülött kortól három éves korig terjedő időszaknak azok a tevékenységei, amelyek sok örömet jelentenek gyermeknek, szülőnek egyaránt.

A szerzők azokat az énekes, mozgásos foglalatosságokat veszik sorra, melyek meghitté, szeretettelivé teszik az együtt töltött időt. A kiadvány végén helyeztük el azoknak a könyveknek a listáját, amelyeket jó szívvel ajánlunk a kicsik számára, illetve amelyek a szülőknél szóló, gyermekneveléssel kapcsolatos könyveket veszik számba. Ne feledjék: az olvasás fontosságát nem lehet túlértékelni! Az olvasás nem csupán egy tantárgy az iskolában, hanem az életben való boldogulás kulcsa.

Kívánunk minden olvasónknak örömteli perceket, órákat, amelyeket kisgyerekek társaságában, velük együtt töltenek el!

Péterfi Rita
olvasásszociológus, könyvtáros

A szülők leggyakoribb kérdései közé tartozik, hogy mit tehetnének azért, hogy a gyermekeik „sikeresek” legyenek az iskolában. Az köztudott, hogy a jól olvasó és olvasni szerető gyermekek könnyebben boldogulnak a tananyaggal. De mikor és hol érdemes elkezdni, mit lehet tenni annak érdekében, hogy a gyermek szeressen olvasni?

Az olvasóvá válás nem az iskolában kezdődik, de még csak nem is az óvodában, hanem a születéssel. A családnak meghatározó, alapozó szerepe van a folyamatban. Mivel? Az első eldúolt altatódallal, a játékos versikékkal, mondókákkal, az úgynevezett ölbéli játékokkal. Majd folytatódik az első képeskönyvvel, a képről meséléssel, az egyre hosszabb mesékkel. A gyermek életének első három évében minden vele töltött percet arra használhatunk, hogy megismer-tessük vele a világot. Például ha sétálni megyünk a szabadba és a látott állatokról beszélgetünk, vagy közösen sütünk-főzünk, vagy a játszótéren egyensúlyozunk, az mind-mind, ha áttételesen is, az olvasást készíti elő.



Minden kisgyermek szeret képeskönyveket nézegetni, élvezni a felolvasott mesét. Mindez nem csak kiválóan fejleszti képességeit, hanem a szülővel, nagyszülővel, de akár nagyobb testvérrel is közös élményt, játékot nyújt számára. A minőségi együttöltött időt alapozhatjuk meg vele.

Milyen a jó gyerekkönyv? Az első években a könyv elsősorban örömforrás, hogy mennyit tanul a kisgyermek belőle, az attól függ, mekkora örömet jelent a számára. Ezért fontos, hogy a szülő mindig a gyermek életkorának megfelelő, szép kivitelezésű, minőségi könyvből olvasson fel, majd később azt ajánlja a gyermekének.

A legfontosabb, hogy a könyv nyelvhasználata és az illusztráció a kicsik számára befogadható legyen. Az életkornak megfelelő „gyermeki nyelv” azt jelenti, hogy a könyv képeiben és szavaiban érthető, átélhető, továbbgondolható, és nem azt, hogy rózsaszín köntösbe öltözteti a világot. A jó gyerekkönyv nem gügyög, nem kerüli a kényes kérdéseket, hanem tiszteli a legkisebb korosztályt is, ismeri és komolyan veszi a gyermek számára fontos témákat, kérdéseket, problémákat.

Sok jó gyerekkönyv jelent meg az elmúlt években, és mivel mindent nem lehet megvásárolni, érdemes felkeresni a könyvtárat, ahol a gyermek és a szülő egy helyen találja meg az új kiadványokat és az elmúlt évtizedek klasszikus gyermekkönyveit is. A felkészült könyvtárosok segítenek kiválasztani a megfelelő könyveket az egész család számára. Ráadásul szórakoztató, közös, családi program lehet a rendszeres könyvtárba járás. A gyermeknek nagyszerű lehetőség, hogy anyai könyvet nézegethet, amennyit csak akar, és egy párat haza is vihet belőlük.



Zene és ének

Az énekeknek, a mondókáknak és a meséknek már az őseink életében is meghatározó szerep jutott, és ma is meghitté varázsolhatják a kisbabánkkal való együttlétünket. Számos kutatás igazolja, hogy ha már az első hónapoktól zenei hatások érik a gyermeket, az előnyösen befolyásolja a fejlődését. A dalok, a vidám hangulatú, csecsemőkori tanulást elősegítő zene könnyed és kellemes hangulatot teremt otthonunkban.



A kisbaba és édesanyja közötti kommunikáció legkorábbi formája az éneklés, a dúdolás. Az altatást, vigasztalást, örömeink és bánataink kifejezését segítik az énekek. Nagyon fontos, hogy az édesanyák és az édesapák énekeljenek, mondókázzanak, hisz a gyermekek már nagyon korán fogékonyak a költészetre.

A zsúfolt mindennapokba is becsempészhető pár percnyi rendszeres ringatás, dúdolás, ami nagyon szoros, meghitt kapcsolatot tud teremteni szülő és gyermeke között.

Ne művészi előadásra törekedjünk, az ének akkor éri el célját, ha olyan zenei-hangulati élményt tud közvetíteni, amiből a kicsi érzi a szülő nyújtotta biztonságot és a törődést. A már nagyobbacska baba szívesen hallgatja a divatos babazenei albumokat és a vidám gyermekdalokat is.



Az altatódalok tempója az emberi szívverés ütemét idézi. Emiatt használták ezeket ősidőktől fogva a kisbabák megnyugtatóására, elaltatására.

Esti szertartássá tenni egy (vagy több) dalt vagy zenedarabot segít a kicsiknek abban, hogy könnyebben merülhessenek álomba. Ha kialakítunk magunknak egy két-három dalból álló „repertoárt”, amit minden lefekvés előtt ugyanabban a sorrendben énekelünk el, a baba is gyorsabban meg fogja tanulni, hogy az altatók és búcsúpuszik után hogyan ringassa magát nyugodt álomba.



Mondókázás, ölbéli játékok

Az ölbéli játékokat pár hónapos kortól nagyóvodás korig játszhatjuk gyermekeinkkel, átélve általuk sok-sok meghitt és önfeledt percet! A mondókákkal kísért mozdulatsorok között megtalálhatók a lovagoltatós, tenyérsimítós, csiklandozós, arc-cirógató, vonatozós, táncoltató, hintáztatós, dögönyözős játékok.

Jellegzetes felépítésük és hangulatuk van. Várakozásteli pillanatok, melyek csattanóval, örömteli végkifejlettel zárulnak. Akkor a legjobb, ha mi is beleéljük magunkat. Lassuljunk, gyorsuljunk, színezzük a hangunkkal, hol mélyen, hol magasan, újra és újra! A végén ne spóroljuk meg a lóbálást, feldobást, lecsúszdáztatást, döntést, csiklandozást, dögönyözést. Szánjunk elég időt az ismétlésre, így még jobban átélhetik a gyermekek ezeket az önfeledt perceket, és a hatás sem marad el.

A közös mondókázásnak és éneklésnek számos áttételes hatása van a személyiség fejlődésére és az értelmi képességek alakulására:

- Az énekek, mondókák által a gyermek érzékeli a beszéd zeneiségét. Ezek észrevétlenül fejlesztik szókincsét, beszédértését, beszédészlelését. Közelről, szemtől szemben láthatja gyermekünk, amikor a megszokott beszédtempó helyett erősen artikulálva, ösztönösen lelassulva énekelünk vagy mondókázunk.

- Fejleszti hallását, ritmusérzékét, és kihat a mozgásfejlődésre, koordinációs készségre is.

- Fejleszti a koncentrációt és a memóriát.
- Megmozgatja a képzeletvilágot, fejleszti a kreativitást (hol menetelő katonák vagyunk, hol lovakká, zsákokká leszünk).



- A zene és éneklés ösztönzi a jobb agyfélteke kreatív folyamatait.

- Ami talán még fontosabb, hogy ezek a játékok szoros érzelmi kapcsolatot eredményeznek a gyermek és szülő között. Ezek olyan pillanatok, amikor megérintjük, megöleljük, cirógatjuk gyermekünket a kezünkkel, és bizony a hangunkkal is körülöleljük.

Eközben gyakran az unalmas tevékenység (pl. az öltözés) is örömmé válhat. Erősíti az szülő-gyermek kapcsolatot, a „csak rád figyelek” érzését.



A mesélésnél a legfontosabb tényező (főleg az első három évben) a szülői jelenlét, a „veled vagyok, rád figyelek” állapot. Olykor nem is arra van szükség, hogy a mese „szóljon” valamiről, fontosabb a mesehang és az általa keltett kellemes élmény. A napi rutin részeként már kisbabáknál is érdemes bevezetni a rendszeres esti mesét, lehetőleg az altatódal előtt.

Mit tehetünk akkor, ha úgy érezzük, nem tudunk (fejből) mesélni? Kezdjük valami nagyon egyszerűvel! Néhány mondatban soroljuk fel, mi történt kisbabánkkal aznap. Színesíthetjük a „mesénket” azzal, hogy mindez a kedvenc játékaival vagy egy képzeletbeli kedvencsel történt. Ezzel segítjük a napi események közös feldolgozását, és az alvás is sokkal könnyebb lesz!

Már egy képeskönyv nézegetése közben is mesélhetünk. Egyszerű tőmondatokat, amiről a képek szólnak. A gyermekek ekkor is tanulnak, tehát bátran ismételjük, ahányszor csak kéri. Ne keseredjünk el, ha csak rövid időre tudjuk lekötni gyermekünket a könyvekkel. A rendszerességgel szép lassan célt fogunk érni! Ha már kialakult a könyvek és mesék iránti érdeklődés, következhetnek a gazdagon illusztrált, életkoruknak megfelelő szintű mesekönyvekből mesélések.

Nagyon fontos, hogy a felolvasást és a mesélést soha ne helyettesítse a tévé! A szakemberek szerint a tévé csak akkor nem káros, ha együtt nézi a szülő a gyermekkel (betartva a korhatárt), a műsor végén kikapcsolják a készüléket, és megbeszélik a látottakat.



Miért éri meg minden nap felolvasni gyermekünknek?

- Minél lassabban, tagoltabban, dallamosabban mondja a felnőtt a mesét, annál élvezetesebb és kimunkáltabb lesz a gyermek által elképzelt belső kép, mely segít feldolgozni a gyermek feszültségeit, szorongásait, vágyait, dühét.

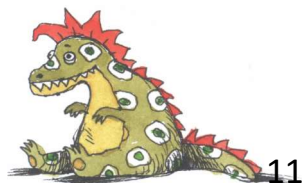
- A mesehallgatás során a gyermek megtanul koncentrálni, figyelni arra, amit hall. Ahhoz, hogy 5-6 éves korára végig tudjon hallgatni egy hosszabb történetet, szükség van a figyelem összpontosítására, a logikai elemek összekapcsolására, valamint kitartásra is.

- A gyermeknek gyarapszik a szókincse, és elsajátítja a beszélt nyelvtől bizony igencsak eltérő írott nyelv, az olvasott szöveg fordulatait is.

- Az olvasmányok jótékony érzelmi és morális hatásúak. Közismert, hogy a jó mese önismeretre segít, megtanít azonosulni érzésekkel, viselkedésmintákkal, azok következményeivel.

- Kutatások igazolják, hogy a mindennap mesét hallgató gyermek az iskolába lépés idejére megelőzheti a mesét nem, vagy nem elég rendszeresen hallgató kortársait az anyanyelvi és gondolkodásbeli fejlődésben!

- A rendszeres felolvasás megszeretteti az irodalmat, kialakul a gyermek olvasás iránti igénye.



Mivel a kisgyermek mindenben utánozza a szüleit, nem mindegy: lát-e maga körül olvasó felnőtteket, becsülik-e otthon a könyvet. Ha nem szoktunk olvasni, akkor sem kell megijedni, soha nem késő elkezdni: hasznosak és érdekesek lehetnek a babaápolással vagy gyermekneveléssel kapcsolatos könyvek, vagy olvassuk újra diákkorunk kedvenc olvasmányait! Hogy a gyermek is megtapasztalja, mi mindenre használhatjuk a könyveket, próbáljunk meg egy-egy kérdésére közösen, könyvekből kikeresni a választ, esetleg könyvben megmutatni valaminek a képét, vagy a róla készült illusztrációt.

Az a kisgyermek, aki a mesét és a könyvet megszereti, az később, iskolás korában is mindent el fog követni, hogy a számára még ismeretlen betűk egyszer csodálatos történetekké elevenedjenek. Ugyanakkor ne hagyjuk abba a felolvasásokat, amikor a gyermek már maga is tud olvasni! A 8-10 évesnél fiatalabb, még gyengébb olvasási képességgel rendelkező gyermekeket segíteni kell abban, hogy korának megfelelő irodalmi élményhez jusson mindaddig, míg rövidebb regényeket maga is könnyedén, saját élvezetére elolvas.

Sőt! A közös olvasás nagyobb korban is remek program lehet egy-egy borús, unalmas napon. Ekkor lehetőségünk van átbeszélni a nagyobbaknak szóló történeteket, ami eligazodást nyújthat a fiatalnak a nem mindig kedélyes, és nem mindig könnyen befogadható, feldolgozható események dzsungelében!





Életének első hónapjaiban fontos, hogy beszéljünk, énekeljünk a babának, hisz kutatások igazolják, hogy a gyermek intelligenciáját, társas viselkedését jelentősen befolyásolja, hogy csecsemőkorban mennyi beszédet hallott. Kerüljük a gügyögést, már az egészen kicsi csecsemőhöz is kedvesen, de érthetően beszéljünk, például miközben tisztába tesszük, fürdetjük vagy játszunk. Amikor pedig a kicsi „válaszol” (3-4. hónap), ismételjük az általa képzett hangokat. Erősítjük meg őt egy-egy mosollyal, fejbiccentéssel, hogy érezze: figyelünk rá. Erdemes máris kialakítani egy lefekvés előtti szertartást: fürdés, babusgató, esti altatódal, ringatás.



Ne mondjunk le az énekkel társuló ringatásról, altatódallról!

Példának álljon itt egy gyönyörű altatódal:

Ringó bölcső, ringó,
Piciny rózsabimbó,
Szele fújta sík mezőbe,
Madárlakta zöld erdőbe,
Ringó bölcső, ringó.

4-6 hónapos korban jön el az első, tudatos, kétszemélyes ölbeli játék ideje. Ezekben a játékokban igen erős hatással van a babára, hogy egyszerre éri érintési inger és hanghatás, ami nagy élvezetet nyújt a számára. Például így:

Először is fogjuk meg a baba mindkét kezét, és finoman tapsikoljunk vele a pici arca előtt. Közben mondogassuk az alábbi versikét:

Tapsi, tapsi babának, / Egyet meg a mamának. (Itt a saját arcunkat paskoljuk meg a kicsi kezével. Később úgy is játszhatjuk, hogy az első sornál a baba arcát simogatjuk meg.)

Aztán emeljük magasra a babát, és rámosolyogva mondjuk a következő mondókát:

**Én is pisze, / Te is pisze, / Gyere, pisze, / Vesszünk össze!
/ Pisz-pisz-pisz!** (Az utolsó sornál húzzuk a babát az arcunkhoz, és a szótagok ritmusára háromszor érintsük össze az orrunkat.)

Miközben a következő jól ismert mondókát mondjuk, az első sornál lassan körözzünk mutatóujjunkkal a baba tenyerében, majd a második sor alatt ujjainkat hirtelen futtassuk végig a kicsi karján felfelé:

Kerekecske, gombocska, / Itt szalad a nyulacska.

Érdeklődjünk utána, hogy a közeli könyvtárban van-e valamilyen baba-mama kör vagy mondókázós foglalkozás. Éljen ezekkel a lehetőségekkel, melyek remek alkalmat nyújtanak a kimozdulásra, az ismerkedésre, a közös játékokra babának és mamának egyaránt!





A **6-12 hónapos** babának az ölbeli mondókák, arcsimogatók lovagoltatók továbbra is a kedvencei lesznek, de már megpróbálkozhatunk a táncikálással.

Az alábbi játék amellet, hogy bizalmat teremt a babánkkal, erősíti a baba izmait. Fogjuk meg erősen a kisbaba kezét, és finoman húzzuk fel őt a karjánál fogva, miközben a következő versikét mondogatjuk:

Felmegyünk a mozgólépcsőn, / Fel, fel, fel, / Lemegyünk a mozgólépcsőn, / Le, le, le.

Majd a baba lábát emeljük fel és le a mondóka kíséretében, aztán tovább, a kicsi más-más testrészét emelgessük és ismételjük a mondókát. A játék végén emeljük fel a babát, majd engedjük vissza, és adjunk neki egy nagy puszit.

Fogjuk meg erősen a babát a hóna alatt, és valamilyen puha felületen vagy a combunkon kezdjük el táncoltatni. Közben énekeljük az alábbi mondókát, és végezzük a szövegnek megfelelő mozgásokat:

Cini-cini muzsika, / Táncol a kis Zsuzsika (itt behelyettesíthetjük a baba nevét)

Jobbra dül, meg balra dül, / Tücsök koma hegedül.

A lovagoltató-hintáztató játékok fontos szerepet játszanak az egyensúlyozási készség kialakulásában. Sokféleképpen lovagoltathatjuk a babát: a térdünkre vagy az ölünkbe ültetve, hason vagy hanyatt fekvésben a térden ide-oda hintáztatva.



A lovacsázást, hintáztatást mindig kísérje valamilyen ritmikus mondóka, ének. Egy egyszerű kis népi mondóka:

Hinta, palinta, / Hintázik a kisbaba (itt mondhatjuk a baba nevét).

1 éves kor körül az eddigi kedvencek mellett próbálkozhatunk az állítgatókkal és sétáltatókkal.



Mikor már felkapaszkodik egyedül, ha közben verseket, mondókákat ismételünk a szemébe nézve, a gyermeket anyira elbűvöli a szöveg és az ének, hogy elfelejt elesni, és tovább állva marad:

**Áll a baba, áll, / Mint a kismadár, / Édesanyám karosszéke
/ Meg is üült már.**

A mondóka végén felkapjuk a kicsit és röpítjük:

Áll a baba, / Áll, áll, áll.

A gyermek kezét fogjuk, lassan lépegetünk, majd egyre gyorsulunk, és a végén leguggolunk:

**Erre kakas, erre tyúk, / Erre van a gyalogút. /
Taréja-haréja, / Ugorj a fazékba, / Zsupsz!**

Öleljük magunkhoz a gyermeket, és járkáljunk körbe a szobában, miközben a kedvenc dalát énekeljük. Válasszunk népdalokat, rövid kis gyermekdalokat. A játékot még élvezetesebbé tehetjük, ha éneklés közben hajladoxunk, forgunk, különböző lépésformákkal járunk.

Ebben az időszakban már együtt nézegethetünk néhány oldalból álló képeskönyveket, amelyek lapjain egy-egy már ismert tárgyat, élőlényt ábrázoló kép található (gyümölcsök, állatok, járművek, stb.). Vegyük ölünkbe a gyermeket, mutassunk rá a képre, és tisztán, érthetően nevezzük meg azt. Ekkor még tömondatokban érdemes mesélni, pl. „Ez itt a cica. Tejet iszik.” Többszöri ismétlés után kérdezzük meg a kicsit: „Hol a cica (nyuszi, labda stb.)?” Várjuk meg, hogy babánk rámutasson a megfelelő képre! Ezek a játékos felfedezések építik számára az utat a majdani olvasás felé.





Hagyjuk, hogy a baba kézbe vegye az életkorának megfelelő, általában strapabíró anyagból készült könyvet, nézegesse, lapozgassa, miközben beszélünk a képen látható dolgokról. A képeket nézegetve a szülő tömondatokból álló apró történeteket mesélhet, melyek a gyermek életéről, mindennapjairól szólnak.

Egyéves kor körül az eddig használt babakönyvek még mindig elbűvölnek, de most már előkerülhetnek a kartonból készült leporellók, melyek egy-egy verset vagy mondókát, történetet tartalmaznak. Ezek a kis könyvek már ismeretlen dolgokat is ábrázolnak. Ebben az esetben a könyvből tanulja meg a gyermek a szót és annak jelentését.



Az egy-másfél éves kisgyermek

Ebben a korban azokat az ölbeli mondókákat játszunk, melyek a gyermekben az önállóság érzetét erősítik: a sétáltatók, vonatozók, menetelők, futtatók, táncoltatók. Az érdeklődésük felkelése gyanánt és a látványosabb hatás érdekében használhatunk kellékeket is: kendő, szalag, csákó, csörgő stb.

A gyermek felé kitarjuk a karunkat, mikor odaér, felkapjuk a levegőbe és megpusziljuk:

**Ki ér ide hamarébb /
Annak adok ciberét.**

A gyermek hátára egy kis kendőt borítunk, és tréfásan kergetjük. Ahogy ő halad, úgy futunk utána. Mikor utolérjük, elfogjuk, megcsiklandozzuk:

**Uccu bizony, szaladjunk, /
Hadd lobogjon a hajunk.**

Egymás mögé állva, egymásba kapaszkodva ritmusra menetelünk.

**Fut a vonat, / Megy a vonat, / Za-ka-tol, /
Za-ka-tol,
Ta-ka, ta-ka, / Ta-ka, ta-ka, / Za-ka-tol, /
Za-ka-tol.**

A könyvek lapozgatása közben ne csak a látnivalókat vegyük számba, kérdezzünk rá olyasmire is, ami a képen közvetlenül nem látható: pl. Mi van a ház mögött?, Mit csinál a néni a tejjel?



Ezzel hozzájárulunk szókincsének bővüléséhez, megmozgatjuk a fantáziáját. Utánozzuk a különböző hangokat, pl. állatokét, az autókét stb. A képeket nézegetve a szülő egyre hosszabb, a gyermekről szóló történeteket mesélhet.

A másfél éves gyermek kedveli az ismétlést, felsorolást tartalmazó verseket. Játék közben hallgathat gyerekdalokat, mondókákat.



A másfél-két éves gyermek

Ebben az életszakaszban gyermekünk rengeteg odafigyelést és megerősítést igényel. Boldog, ha engedjük, hogy segítsen: elrámol, segít teríteni. Ugyanakkor félhet a sötétől, a neszeektől, a villámlástól, a mennydörgéstől, sőt a különböző háztartási gépektől. Hajlamos arra, hogy élőlénynek tekintsen tárgyakat. Beszéljük vele a félelmeiről, és minden esetben nyugtassuk meg.

Jó szolgálatot tehetnek az elkeseredett, riadt vagy dühös gyermek esetében a csitító, gyógyító, tanító, óvó „varázsmondókák”.

A síró gyermeknek a következőket mondjuk, miközben csiklandozzuk:

**Sírás, nevetés, / Holnap lesz a bemenés!
Kacagj baba, kacagjál / Soha el ne búsuljál!**

Ha a gyermektől el akarunk venni valamit, cserébe odanyújtunk egy másik tárgyat, ezt mondogatjuk, amíg oda nem adja:



**Cserebere, fogadom, /
Többé vissza nem adom!**

Ha megüti vagy megvágja magát a kisgyermek, akkor mondjuk, a fájó kezet/lábat körbecirógatva:

**Gyógyuljál seb, gyógyuljál, /
Fájdalmat ne okozzál!
Áj, báj, kecskeháj, / Ha
meggyógyul, majd nem fáj.**

Már azokat a könyveket szereti és igényli, amelyek a képek mellett rövid szöveget (mesét vagy verset) is tartalmaznak.

Következhetnek az „én-mesék”. Ezek nagyon egyszerűek, és a gyerek mindennapjairól, pontosabban a nap különböző epizódjairól szólnak. A gyerek tudja, hogy az egyes szám harmadik személy mögött ő húzódik meg, és a mesében boldogan éli át újra mindazt, ami megtörtént vele.

A mesék segítségével végig lehet követni a nap érdekesebb eseményeit, visszautalva a gyermeket ért örömökre, fájdalokra.

Szívesen lapozgatja egyedül is képeskönyveit. Azzal, hogy a gyerek „olvassa” a képeket, felkészül a későbbi „igazi” olvasásra. Ebben a folyamatban segítsünk neki kérdésekkel: „Mit csinál ott hátul az a kisfiú?”, „Mi van a kezében?” A könyvek nézegetése által a gyermek emlékezete, megfigyelőkészsége fejlődik, szókinccse bővül, valamint jelentősen javul az összpontosításra való képessége is.

Ebben az életkorban a gyermekek kedvelik az ismétlést, sokszor már előre tudják, mi következik. A ritmus, a rím is segít abban, hogy könnyen megjegyezzék a szöveget, „besegítsenek” az olvasásba, vagy akár önálló olvasást mímeljenek. Olvassunk nekik gyakran gyerekverseket, hallgassunk gyerekdalokat!

Buzgón és hosszasan lapozzák a szép és részletes illusztrációkat tartalmazó gyermekkönyveket. Az ún. böngészőkönyvek csak képeket tartalmaznak, a szülőnek saját szavaival kell mesélnie belőlük, így minden alkalommal más történet kerekedhet ki. Persze az is előfordulhat, hogy mindig pontosan ugyanazt és ugyanabban a sorrendben szeretné gyermekünk hallani, mert ez ad neki biztonságot és megerősítést.



A két-három éves gyermek

Ha eddig nem tettük volna, most már mindenképp alakítsuk ki a rendszeres esti mese szokását, az elalvás megkönnyítése érdekében is. A meseolvasás hangulata, a szülő közelsége megnyugtatja a gyereket, keretet ad a napnak. A gyermekek szeretnek aktívan részt venni az olvasásban: engedjük nekik fordítani a lapot, kiválasztani a mesét. Nem gond, ha sokadjára olvassuk el ugyanazt a könyvet. Az sem baj, ha a gyerek nem ért meg azonnal mindent. A verses mesék, gyermekversek esetében a jó ritmus és rím gyönyörűsége is elegendő.

Válasszunk igényesen illusztrált mesekönyveket, engedjük, hogy a gyermek a képeket figyelve kövesse a mesét, vagy hogy alaposan szemügyre vegye a képeket. Ugyanakkor a fantázia és a valóság még összemosódik a gyermek számára ebben a korban, ezért figyeljünk reakciójára. Jó, ha tudjuk, hogy a gyermek számára az, amit maga képzel el a meséből, pont annyira ijesztő, hogy még el tudja viselni. Egy rossz illusztráció vagy némely mesefilmek ijesztő képsorai azonban mély nyomot hagyhatnak a lelkivilágában.

Utazáshoz remek ötlet lehet egy-egy hangoskönyv is.

Segítő könyvek

A kisgyermek életében is vannak olyan pillanatok, amikor nehézségekkel kell szembenéznie. Ilyen például egy betegség, a bölcsi- vagy ovikezdés, a szobatisztaság, a kistestvér születése, vagy maga a dackorszak.

Sokat segíthetnek a szülőknek a többnyire szakemberek által megírt mesekönyvek, melyek a gyermekek nyelvén,



egy-egy történeten keresztül dolgozzák fel az ilyen élethelyzeteket, és nyújtanak megoldást a problémák leküzdésére.

Gyermekekről szülőknek

A szülőknek, nagyszülőknek nem csak a gyermekkönyvek világában nehéz eligazodni, ma már rengeteg könyv jelenik meg gyermeknevelés témakörben is. Fontos, hogy ezek közül olyat válasszunk, aminek gondolatvilágával azonosulni tudunk. A hozzánk illő könyv nem elbizonytalanít szülői mivoltunkban, hanem hozzásegít minket ahhoz, hogy elégedett, kiegyensúlyozott család legyünk.

Ha nem tud dönteni, kérjen segítséget a könyvtárosoktól, hogy az Önnek és a gyermekének megfelelő irodalmat kapja kézhez!

Zárszó

A hogyan az ölbeli játékok egészen nagyóvodás korig élvezetet jelentenek a kisgyermeknek, úgy az eddig használt könyveket minden életkorban újra elővehetjük, amíg azt látjuk, hogy a gyermek szívesen nézegeti/olvastatja őket. Egyetlen nevelési tanácsadó - így ez sem - fogalmazhat meg olyan arany szabályokat, amelyek minden gyereknél működnek és szavatolják a sikert, hiszen minden gyerek egyedi, minden család más és más. És így van ez az olvasmányokkal is. Ne aggódjunk amiatt, hogy a gyerekek nem „jön be” egy-egy könyv. Később még próbálkozhatunk vele. De az fontos, hogy ismertessük meg a gyermeket minél többféle olvasmánnyal, különböző műfajú szövegekkel, különböző stílusú illusztrációkkal, különböző témákkal, hogy beleláthasson a könyvek sokrétű világába, és megtalálhassa benne azt, ami igazán őhozza szól. A könyvtár lehet az a hely, ahol ezt anyagi áldozatok nélkül megtehetjük.



